

БЮЛЕТИН ЗА МЕСЕЦ АВГУСТ

ТЕМА НА МЕСЕЦА "Гражданите на първо място"

ГРАЖДАНИТЕ НА ПЪРВО МЯСТО

Целите на Европейския съюз са мир, просперитет и свобода за неговите близо 500 милиона граждани в един по-справедлив и по-безопасен свят.

В момента Европа е изправена пред икономическа криза, която засяга гражданите и бизнеса във всички части на континента. Очаква се отражението на кризата да е значително както през 2009 г., така и през 2010 г. Затова ЕС трябва да продължи да действа бързо, решително и координирано и да играе пълноценно своята роля при формулирането на решения на международно ниво.

Европейският план за икономическо възстановяване предлага солидна основа за създаването на условия за възстановяване и неговото реализиране през 2009 г. и началото на 2010 г. ще е от голямо значение.

2010 година ще е първата година от изпълнението на програмата от Стокхолм за пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Ще продължат мерките за борба с терористичните заплахи и организираната престъпност в името на по-добрата сигурност на гражданите.

Друга сфера на действие ще бъде развитието на европейското пространство на правосъдие, по-конкретно чрез интернет портала „Електронно правосъдие“, подобряването на взаимното признаване по наказателни и граждански дела и предоставянето на допълнителни процесуални права. Защитата на основните права ще остане основна дейност на ЕС, особено по отношение на уязвимите групи от населението, като например децата. Ще бъдат предприети мерки за насърчаване на гражданството и в улеснение на гражданите при пътуванията им в страни извън ЕС. Възможно е да бъдат необходими нови инициативи за решаване в един глобализиран свят на предизвикателството, свързано с неприкосновеността на личния живот.

В областта на управлението на границите ще бъде въведен новият шенгенски механизъм за оценка. В началото на 2010 г. Комисията би могла да представи предложения за въвеждането на входно-изходна

система, програма за регистрация на пътниците и за изменение на мандата на агенция FRONTEX. През 2010 г. следва да се отбележи напредък и по отношение на въвеждането на Европейска система за наблюдение на границите.

Политиката за обща европейска виза ще бъде разширена, по-конкретно посредством прилагането на принципа за реципрочност на споразумения за отмяна на визи.

Политиките за заетост, образование и обучение ще бъдат в центъра на усилията за справяне с последиците от кризата.

Огласяването на 2010 г. за Европейска година на борбата срещу бедността и социалното изключване подчертава още в по-голяма степен политическия ангажимент на ЕС за изкореняване на бедността и за борба със социалното изключване. Заедно с държавите-членки, заинтересовани групи и други институции на ЕС Комисията ще подготви Европейската година на доброволческата дейност през 2011 г.

Ще бъдат взети допълнителни мерки за подобряване на общественото здраве и за осигуряване на безопасността за потребителите. Това ще включва изпълнение на здравната стратегия на ЕС, провеждане на втората програма за действие на Общността в областта на здравеопазването, приключване на процедурата по съвместно вземане на решение относно проектите за правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване и за даряването на органи и трансплантациите, както и актуализиране на работата, свързана с пандемичния грип и заплахите за общественото здраве.

Здравето на животните и грижата към тях е друга област, в която Комисията би могла да представи нови предложения в съответствие със стратегията за здравето на животните и плана за действие за защита и хуманно отношение към животните.

Комисията ще продължи съвместните си действия с органите на САЩ и Китай в областта на безопасността на продуктите и ще включи в

действията си други държави. С влизане в сила на директивата за безопасността на играчките усилията в тази област се активизират. Комисията ще продължи да наблюдава пазарите и резултатите за потребителите, а дискусиите за по-ефективното прилагане на законодателството, свързано с

потребителите, ще продължат въз основа на съобщението, което предстои да бъде публикувано през 2009 г. Комисията също така ще предприеме последващи действия във връзка със зелената книга от 2008 г. относно колективната защита на потребителите.

НОВИНИ

ИСЛАНДСКИ АНАЛИЗАТОР СМЯТА, ЧЕ ГРАЖДАНИТЕ ЩЕ КАЖАТ "НЕ" НА РЕФЕРЕНДУМА ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ КЪМ ЕС

„Исландия извелича повече дивиденди, когато има собствено място на масата за преговори, отколкото ако е представявана от ЕС”, каза в интервю за Портал ЕВРОПА съдружникът в юридическата компания „GNP Legal” в Рейкявик Биргир Т. Петерсон.

Известният исландски коментатор и адвокат е бивш изпълнителен директор на „Heimssyn” – исландско движение, известно с критичното си отношение към ЕС и съосновател на Центъра за социални и икономически проучвания (RSE).

"Предвиждам, че негативните настроения ще продължат да набират сила и исландците вероятно ще кажат "не" в един бъдещ референдум" - допълни Петерсон.

Според него в момент на криза започването на преговори за присъединяване към ЕС е абсолютно погрешно за Исландия. Страната е член на Единния европейски пазар, поради което той не вижда как пълноправното членство в ЕС би донесло някакви допълнителни ползи за Исландия.

"На този етап това си е чиста загуба на ресурси за нашата малка нация. Загуба на време, на пари и енергия, особено като се имат предвид негативните настроения" - категоричен е анализаторът.

23 АВГУСТ - ЕВРОПЕЙСКИ ДЕН НА ЖЕРТВИТЕ НА ТОТАЛИТАРИЗМА

Във връзка с призива на депутатите от Европейския парламент 23 август да бъде обявен за Ден за почитане на паметта на жертвите на всички тоталитарни и авторитарни режими в цяла Европа припомняме, че на 2 април 2009 г.

Европейският парламент прие резолюция относно "европейската съвест и тоталитаризма". В нея те отдават почит към всички жертви на тоталитарните и авторитарни режими в Европа и призовават за отваряне на архивите във всички държави-членки, включително тези на бившите служби за сигурност, тайната полиция и разузнавателните агенции.

Резолюцията беше внесена от името на групите на ЕНП-ЕД, Зелени/ЕСА, СЕН и АЛДЕ, и беше приета с 553 гласа "за", 44 "против" и 33 "въздържали се".

Евродепутатите подчертават, че трябва да бъдат "поддържани живи спомените за трагичното минало на Европа, за да бъдат почетени жертвите, да бъдат осъдени извършителите и да бъде подготвена почвата за помирение". Според тях Европа няма да бъде обединена, ако не съумее да има общ поглед върху историята си, да признае комунизма, нацизма и фашизма като общо наследство и да започне честен дебат за всички престъпления на тоталитаризма през миналия век.

В резолюцията Европейският парламент недвусмислено осъжда всички престъпления срещу човечеството и масовото нарушаване на правата на човека от страна на тези режими. Депутатите потвърждават своята "решителна единна позиция

срещу всяка форма на тоталитарно управление, независимо от идеологическия контекст".

Текстът на приетата резолюция изразява съжаление, че двадесет години след рухването на комунистическите диктатури в Централна и Източна Европа достъпът до документи от личен характер или за целите на научни изследвания е все още "необосновано ограничен" в някои държави членки. Затова членовете на ЕП призовават за отваряне на архивите във всички държави членки, включително тези на бившите служби за сигурност, тайната полиция и разузнавателните агенции, "въпреки че трябва (...) да се гарантира, че с този процес не се злоупотребява за политически цели".

Депутатите призовават Съвета и Комисията да подпомагат дейността на неправителствени организации като Мемориал в Русия, която е ангажирана активно с проучването и събирането на документи, свързани с престъпленията през сталинисткия период.

Европейският парламент иска да бъде създадена Платформа за европейска памет и съвест, която да подкрепя сътрудничеството между националните изследователски институти в областта на тоталитарните режими, както и пан-европейски документален център или мемориал на жертвите на всички тоталитарни режими. Депутатите настояват за засилване на съществуващите финансови инструменти с оглед предоставяне на подкрепа за професионални исторически проучвания на тези въпроси.

Крайната цел на разкриването на престъпленията на комунистическите режими е помирение. През 2009 г. обединена Европа ще отбележи 20-та годишнина от събарянето на комунистическите диктатури в Централна и Източна Европа и падането на Берлинската стена, което според ЕП трябва да бъде използвано като повод за по-добра осведоменост за миналото.

По случай Европейския ден на жертвите на тоталитаризма на 23.08.2009 г., от 19 ч. БНТ ще излъчи документалния филм на телевизионния журналист и продуцент Найо Тицин „Пражка пролет 1968 Софийско лято“.

За проекта „Пражка пролет 1968 Софийско лято“ разказва един от създателите на тематичния сайт за събитията от 1968 г. в Прага и отзвуката им в България по това време Милен Минчев:

Разкажете ми повече за идеята на проекта 1968bg.org. Как събрахте информацията и документацията по него?

Моторът на този проект беше Найо Тицин, който преди година и половина започна работа по документален филм, посветен на събитията от 1968 г. в Прага и на отзвуката тук в България по това време. В хода на работата по нищо не личеше, че се е натрупала толкова много информация, която просто няма как физически да бъде изнесена в рамките на един 50-минутен документален филм.

Тогавата се появи идеята да организираме цялата тази информация в един сайт - 1968bg.org, за да може тези документи да станат публично достояние на по-широк кръг от хора: изследователи, студенти или просто обикновени граждани с интерес към историята и събитията от ония дни.

В сайта има наистина десетки документи от държавния архив, където се съхранява и архива на Българската комунистическа партия, от военния архив, от архивите на националната филмотека, на националното радио, както и лични архиви.

Сайтът не е затворен, а продължава да се актуализира. Има още десетки документи, които предстои да бъдат обработени или са в момент на обработване. Най-вече става въпрос за вестникарски публикации от 1968 г., които имат пряко отношение по темата за Пражката пролет и реакцията в България по тия събития.

Какво друго предстои да представите на сайта?

Сигурно сте забелязали, че липсва огромен сегмент, свързан с документите от бившите тайни служби за сигурност. По времето, когато стартираше сайта, Комисията по досиетата не беше влязла напълно във владение на архива. Но сега имам уверението, че можем започнем работа по четенето на тези документи, които да попълнят картината.

Според вас българското общество осъзнава ли значението на жертвите на тоталитаризма? Сблъскват ли се с т.н. "носталгия по социализма" във форума на сайта?

За мен това е един от най-ценните сегменти в сайта 1968bg.org. Ние дадохме възможност на съвременници на събитията да пишат своите

спомени и за моя голяма изненада интересът беше огромен.

Още в първите дни от стартирането на сайта бяхме затрупани от писма на участници или съвременници на ония събития. Говорим за много широк диапазон от хора: бивши войници, които са били изпратени в окупационните части на силите на Варшавския договор в Чехия, или просто ученици, които са участвали по същото това време в Деветия Международен младежки фестивал тук в София.

За моя огромна изненада имаше не-съвременници на тези събития, доста по-млади хора, които описаха тяхното отношение и болка към станалото преди 40 години. Особено впечатление ми направи един млад човек, който написа - цитирам по памет: "Аз не съм съвременник на събитията, но четейки сега всичките тия документи и спомени ще кажа: срам ме е и се извинявам на чехите!"

На 23 август се отбелязва Европейският Ден за почитане на паметта на жертвите на всички тоталитарни и авторитарни режими в цяла Европа. Според Вас българското общество и управляващи имат ли активна и адекватна позиция по този въпрос?

Ако в обществото има интерес към онова време, то това, разбира се, ще бъде интересът на управляващите. Моята пряка работа по сайта с документите от онова време и с обратната връзка, която имахме от потребители на този продукт, показва, че интересът към тези събития и въобще от събитията на най-близката ни история - историята на комунистическа България, е много голям.

В този смисъл сайтът създаде добро пространство за изява, доколкото липсата на такъв тип източници караше досега обществото да говори едва ли не със заклинания и без каквато и да било аргументация по тази тема - например, че комунизмът е бил нещо хубаво или комунизмът е бил нещо лошо.

Сайтът 1968bg.org и други аналогични продукти дават възможност безпристрастно да се извадят документи от онова време, въз основа на които всеки да си прави изводите какво е било времето, в което са живели нашите родители.

Интервю на Мая Цанева

За контакти:

София

ул. "Г.С. Раковски" №96

Тел.: +359 2 471 98 18

Факс: +359 2 471 98 18

Е-поща: direct@europa.bg

ПРОЕКТЪТ СЕ ИЗПЪЛНЯВА ОТ
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИНСТИТУТ
В ПАРТНЬОРСТВО С:

Europe.bg

Портал ЕВРОПА

ЦЕНТЪР ЗА
МОДЕРНИЗИРАНЕ
НА ПОЛИТИКИ

Център за модернизиране на политики

НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ
СЛАВЯНСКА БЕСЕДА

Читалище „Славянска беседа“

Столична Община